

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 9, Αρ. 6B (2017)

Ο Σχεδιασμός της Μάθησης

Τόμος 6, Μέρος Β

Πρακτικά

9^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή
& εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Αθήνα, 23 – 26 Νοεμβρίου 2017

Ο Σχεδιασμός της Μάθησης

Επιμέλεια
Αντώνης Λιοναράκης
Σύλβη Ιωακειμίδου
Μαρία Νιάρη
Γκέλη Μανούσου
Τόνια Χαρτοφύλακα
Σοφία Παπαδημητρίου
Άννα Αποστολίδου

ISBN 978-618-5335-01-4
ISBN SET 978-618-82258-5-5

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Γραπτές Εργασίες και ανάπτυξη της ερευνητικής
ικανότητας. Η περίπτωση του ΜΠΣ Διδακτική της
Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας του ΕΑΠ

Σουζάνα (Souzana) Αβραμίδου (Avramidou), Μαρίνα
(Marina) Βήχου (Vihou), Αναστασία (Anastasia) Καφφέ
(Kaffe), Σοφία (Sofia) Ουρολίδου (Ourolidou)

doi: [10.12681/icodl.1116](https://doi.org/10.12681/icodl.1116)

**Γραπτές Εργασίες και ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας.
Η περίπτωση του ΜΠΣ Διδακτική της Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας του ΕΑΠ**

**Written Essays and research competence. The case of the Hellenic Open University's
Degree Master *Teaching French as Foreign/International Language***

Σουζάνα Αβραμίδου M.Ed. Student Hellenic Open University souzana.avramidou@yahoo.gr	Μαρίνα Βήχου M.Ed. Teacher GAL50 Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο vichou.marina@ac.eap.gr
Αναστασία Καφφέ M.Ed. Student Hellenic Open University natassa_kaff@hotmail.com	Σοφία Ουρολίδου M.Ed. Student Hellenic Open University s.ourolidou@gmail.com

Abstract

The development of the students' research competence in a Distance Postgraduate Program is the main question of our report. Its investigation was attempted through the study of the postgraduate students' representations in the Module French as Foreign/International Language Program of Hellenic Open University. Particularly, the questionnaire sent to the students of this Program, focused on the role of Written Essays carried out during it, in terms of the development of students' research competence.

Key-words: *research-based learning, research competence, distance learning, written essays, dissertation, research methodology*

Περίληψη

Η ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας των φοιτητών ενός εξ Αποστάσεως Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών αποτελεί το κεντρικό ερώτημα της ανακοίνωσής μας. Η διερεύνηση του ερωτήματος επιχειρήθηκε μέσα από τη μελέτη των αναπαραστάσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος *Διδακτική της Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας* του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, το ερωτηματολόγιο που στάλθηκε σε φοιτητές του Προγράμματος επικεντρώθηκε στη συμβολή των Γραπτών Εργασιών που εκπονούνται κατά τη διάρκεια του Προγράμματος στην ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας των εκπαιδευομένων

Λέξεις-κλειδιά: *ερευνητική ικανότητα, εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, γραπτές εργασίες, διπλωματική εργασία, μεθοδολογία της έρευνας*

Εισαγωγή και Προβληματική

Η ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας (Jenkins&Healy, 2005) των φοιτητών ενός Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών αποτελεί έναν από τους κύριους εκπαιδευτικούς στόχους της παρεχόμενης μάθησης (Lovat, Davies&Plotnikoff, 1995,31). Συχνά, όμως, οι βιωματικές δεξιότητες των φοιτητών, μεταξύ των οποίων και η ερευνητική, αναπτύσσονται

SECTION B: applications, experiences, good practices, descriptions and outlines, educational activities, issues for dialog and discussion

πλημμελώς προς όφελος των θεωρητικών γνώσεων. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται στην παραδοσιακή προσκόλληση της ανώτατης εκπαίδευσης στη θεωρητική γνώση, ιδίως στον τομέα των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Επιπλέον, η σύγκλιση θεωρίας και πράξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα απαιτούσε διαφορετικό σχεδιασμό της παρεχόμενης εκπαίδευσης αλλά και διαφορετική κινητοποίηση διδασκόντων και διδασκομένων. Παρά τις εγγενείς δυσκολίες εφαρμογής της βιωματικής και εμπειρικής μάθησης (Kolb, 1984; Gibbs, 2003) στο πανεπιστήμιο, η δυνατότητα ανάπτυξης κριτικής σκέψης και αυτενέργειας (Brew, 2003), μέσα από τη βιωματική αντιμετώπιση/επίλυση πολύπλοκων καταστάσεων (Dean, Hubbel, Ross, Pitler & Stone, 2012) –όπως άλλωστε είναι η οργάνωση και υλοποίηση μιας έρευνας– θα έπρεπε να είναι στο επίκεντρο της ανώτατης εκπαίδευσης, ιδιαίτερα στις σπουδές τρίτου κύκλου.

Ο προβληματισμός αυτός, μας οδήγησε στην υπόθεση –εν πολλοίς αυθαίρετη, εφόσον δεν εντοπίσαμε σχετικές έρευνες– ότι οι ιδιαίτερες συνθήκες (χώρος, χρόνος, τρόπος) μάθησης μιας εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης περιορίζουν σημαντικά την προώθηση βιωματικών και εμπειρικών πρακτικών. Η πεποίθησή μας αυτή απορρέει τόσο από την εμπειρία μας στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση όσο και από προηγούμενη έρευνα σχετικά με τις διαδικασίες εκπόνησης/επίβλεψης Διπλωματικών Εργασιών στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Διδακτική της Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας του ΕΑΠ (Βήχου, Παπαϊωάννου & Τσιώλη, 2003). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής, η πρώτη επαφή με τις αρχές της έρευνας, για μεγάλο μέρος των φοιτητών του Προγράμματος, είναι η στιγμή της εκπόνησης της Διπλωματικής τους Εργασίας. Η διαπίστωση αυτή είναι μάλλον παράδοξη εάν λάβουμε υπόψιν μας ότι οι συγκεκριμένοι φοιτητές έχουν ήδη ολοκληρώσει 4 Θεματικές Ενότητες και έχουν εκπονήσει 12 έως 16 Γραπτές Εργασίες. Εύλογα αναρωτιέται κανείς ποια ήταν η συμβολή του σημαντικού αυτού αριθμού ΓΕ στην ανάπτυξη της ερευνητικής τους ικανότητας.

Για τη διερεύνηση του πιο πάνω ερωτήματος, πραγματοποιήσαμε έρευνα με ερωτηματολόγιο σε φοιτητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Διδακτικής της Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας του ΕΑΠ. Η έρευνα που παρουσιάζεται στη συνέχεια αποτελεί έμπρακτη προσπάθεια της ανάπτυξης της ερευνητικής ικανότητας των φοιτητών καθώς πραγματοποιήθηκε από τρεις φοιτήτριες και ένα μέλος ΣΕΠ του Προγράμματος.

Ερωτηματολόγιο και δείγμα

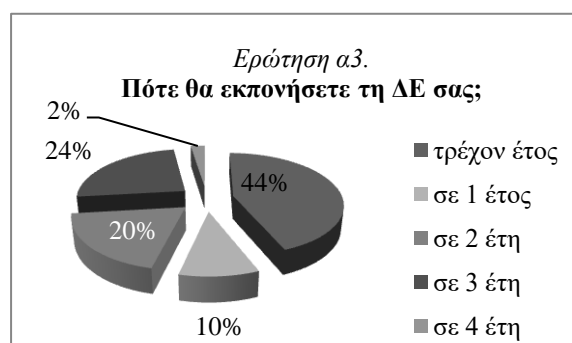
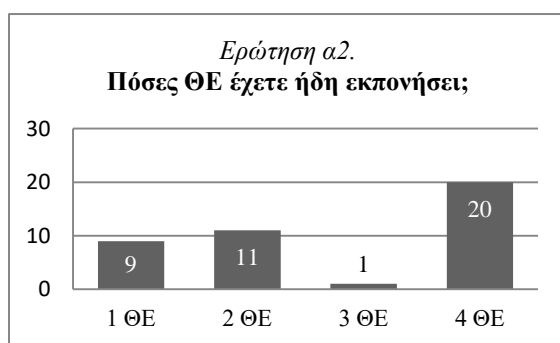
Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήσαμε ως ερευνητικό εργαλείο αποτελείτο από 8 ερωτήσεις κλειστού και 8 ανοικτού τύπου. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου αναπτύσσονταν γύρω από τρεις κεντρικούς άξονες: α) το προφίλ των συμμετεχόντων ($\alpha 1$, $\alpha 2$, $\alpha 3$, $\alpha 4$), β) τις αναπαραστάσεις τους για τη συμβολή των ΓΕ στην ανάπτυξη της ερευνητικής τους ικανότητας ($\beta 1$, $\beta 2$, $\beta 3$, $\beta 4$, $\beta 5$, $\beta 6$, $\beta 7$, $\beta 8$), και γ) τις προτάσεις τους για την ανάπτυξη της ερευνητικής τους ικανότητας μέσα από τις Γραπτές Εργασίες ($\gamma 1$, $\gamma 2$, $\gamma 3$, $\gamma 4$).

Δείγμα

Η αποστολή του ερωτηματολογίου σε 120 ενεργούς φοιτητές του Προγράμματος μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας κρίθηκε ως ο πλέον κατάλληλος τρόπος κινητοποίησης μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών. Στο αίτημά μας, ωστόσο, ανταποκρίθηκαν μόνο 40 φοιτήτριες και ένας φοιτητής του Προγράμματος ($\alpha 1$) οι οποίοι τη στιγμή της πραγματοποίησης της έρευνας (Ιούλιος 2017) βρίσκονταν σε διαφορετικό στάδιο των σπουδών τους και γι' αυτό ο αριθμός των Θεματικών Ενοτήτων¹ (ΘΕ) που είχαν ολοκληρώσει

¹ Η ολοκλήρωση του Προγράμματος προϋποθέτει την επιτυχή παρακολούθηση τεσσάρων ετήσιων Θεματικών Ενοτήτων εκ των οποίων οι τρεις είναι υποχρεωτικές και η μια επιλογής. Πρόκειται για τις εξής Θεματικές Ενότητες : α) Υποχρεωτικές: Σχεδιασμός μαθημάτων και αναλυτικών προγραμμάτων για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας (ΓΑΛ 50), Γλωσσικές δεξιότητες στην προφορική επικοινωνία της Γαλλικής Γλώσσας (ΓΑΛ

και των Γραπτών Εργασιών² (ΓΕ) που είχαν εκπονήσει, ήταν διαφορετικός. (Το μικρό ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα μπορεί, άλλωστε, να ερμηνευτεί και ως ένα πρώτο αποτέλεσμα, ενδεικτικό της αποστασιοποίησης των φοιτητών από μια έρευνα που αφορά τις σπουδές τους).

Κατά συνέπεια, διαφορετικό ήταν και το χρονικό διάστημα που τους χώριζε από την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας (ΔΕ) (ερ.α3). Τα δεδομένα αυτά μας δείχνουν ότι οι υποομάδες του δείγματος της έρευνας είχαν διαφορετική εμπειρία από την εκπόνηση των ΓΕ, και συνεπώς, διαφορετικές αναπαραστάσεις για την ερευνητική ικανότητά τους. Για τον λόγο αυτό, τα αποτελέσματα της έρευνας θα πρέπει να εκληφθούν ως ενδεικτικά και μόνον στοιχεία της διερεύνησης του κεντρικού ερωτήματός μας.

Η υποομάδα εκείνων που είχαν ολοκληρώσει τις 4 ΘΕ (ερ.α2) και επρόκειτο να εκπονήσουν τη ΔΕ τους ήταν αριθμητικά η πιο σημαντική και αντιστοιχούσε στους μισούς περίπου συμμετέχοντες στην έρευνα. Επιπλέον, η πλειοψηφία του δείγματος (82%) δήλωσε ότι η μοναδική εμπειρία από ερευνητικές εργασίες (ερ.α4) προερχόταν από το ΜΠΣ του ΕΑΠ, ενώ 9 συμμετέχοντες ανέφεραν ότι είχαν προηγούμενη ερευνητική εμπειρία από άλλο μεταπτυχιακό ή προπτυχιακή εργασία.

Δεδομένα της έρευνας

Αναπαραστάσεις των φοιτητών για το ενδιαφέρον των Γραπτών Εργασιών και τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας

Οι Θεματικές Ενότητες που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον (ερ.β1) για τους φοιτητές του δείγματος είναι η ΓΑΛ50 και η ΓΑΛ61. Ακολουθούν η ΓΑΛ51, η ΓΑΛ62 και η ΓΑΛ64. Οι φοιτητές αιτιολογούν την προτίμησή τους για τις πιο πάνω Θεματικές, επικαλούμενοι κυρίως: α) τη χρησιμότητα των γνώσεων για τη διδακτική πράξη, β) τον πρακτικό χαρακτήρα των περιεχομένων μιας ΘΕ, γ) την ενίσχυση της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης, δ) την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, και ε) το προσωπικό τους ενδιαφέρον. Στην προσπάθειά τους να αιτιολογήσουν τις προτιμήσεις τους, δέκα φορές επικαλέστηκαν το παράδειγμα της 4^{ης} ΓΕ της ΓΑΛ50 *Σχεδιασμός μαθημάτων και αναλυτικών προγραμμάτων για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας* και, αντίστοιχες φορές, εκείνο της 2^{ης} ΓΕ της ΓΑΛ61 *Διαπολιτισμική εκπαίδευση και Διδασκαλία της Γαλλικής Γλώσσας*. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι και στις δυο περιπτώσεις, οι συμμετέχοντες αιτιολογούν (ερ.β1) το ενδιαφέρον των εργασιών αυτών, λόγω του ερευνητικού και βιωματικού χαρακτήρα τους καθώς και της διαφοροποίησης των θεμάτων τους από τις άλλες ΓΕ. Σημειώνεται ότι η θεματολογία των δυο αυτών εργασιών αφορά στη διεξαγωγή μικρο-ερευνών με χρήση ερωτηματολογίου, συνεντεύξεων (ΓΑΛ50) και αφηγήσεων ζωής (ΓΑΛ61).

51). Γλωσσικές δεξιότητες στη γραπτή επικοινωνία της γαλλικής γλώσσας (ΓΑΛ 60), και β) Επιλογής: Διαπολιτισμική εκπαίδευση και διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας (ΓΑΛ 61), Η τεχνολογία στη διδασκαλία της Γαλλικής Γλώσσας (ΓΑΛ 62), Η φωνητική και η διδακτική της (ΓΑΛ 63), Η διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ΓΑΛ64).

²Για την ολοκλήρωση μιας Θεματικής Ενότητας, απαιτείται, αφενός, η εκπόνηση 3-4 Γραπτών Εργασιών και, αφετέρου, η επιτυχής συμμετοχή στις τελικές εξετάσεις της Ενότητας.

Η περίπτωση της 4^{ης} ΓΕ της ΓΑΛ50 διερευνήθηκε ξεχωριστά σε σχέση με τις υπόλοιπες Γραπτές Εργασίες του Προγράμματος για δυο κυρίως λόγους: αφενός, επειδή πρόκειται για γραπτή εργασία της πρώτης υποχρεωτικής Θεματικής Ενότητας του Προγράμματος, η οποία είχε εκπονηθεί (ερ.β2) από την πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα (35/41)-και αφετέρου, επειδή το θέμα της αφορούσε στην πραγματοποίηση μιας μικρο-έρευνας. Θεωρήσαμε, συνεπώς, ότι οι δυο αυτές παράμετροι θα μας επέτρεπαν να μελετήσουμε με σχετική ασφάλεια τις αναπαραστάσεις των φοιτητών για την εμπειρία αυτή, την εισαγωγή δηλαδή μιας σύντομης ερευνητικής δράσης στις Γραπτές Εργασίες μιας Θεματικής Ενότητας.

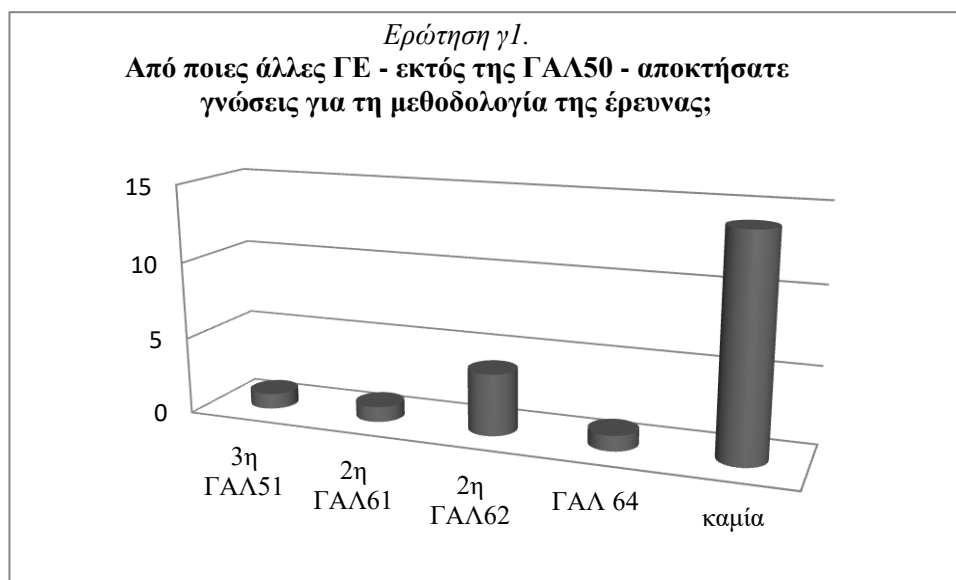
Από τα σχόλια των φοιτητών για την αποτίμηση της συγκεκριμένης εμπειρίας (ερ.β3), διαπιστώνεται ότι η πραγματοποίηση της 4^{ης} ΓΕ της ΓΑΛ50 θεωρήθηκε ως μια θετική, ενδιαφέρουσα και εποικοδομητική εμπειρία που απαιτούσε όμως κόπο και χρόνο: «Ενδιαφέρουσα αλλά και δύσκολη γιατί πρώτη φορά έπαιρνα συνέντευξη από άλλες συναδέλφους σχετικά με τη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία στο πλαίσιο μιας έρευνας». Η πραγματοποίηση της μικρο-έρευνας θεωρήθηκε ως εμπειρική βάση για τη Διπλωματική αλλά και ως εφαλτήριο για μελλοντικές ερευνητικές εργασίες (ερ.β5): «μας έδωσε τη βάση και τη μεθοδολογία που μας χρειάζεται στη ΔΕ». «πολύ ενδιαφέρουσα διότι έθεσε τις βάσεις για τις επόμενες εργασίες [...] μπόρεσα να μάθω πώς να συνθέτω μια επιστημονική δουλειά με τον σωστό τρόπο. Βοήθησε επίσης στο να μάθουμε ότι σε μια έρευνα πρέπει να είμαστε συγκεκριμένοι στις υποθέσεις μας και να αποδεικνύουμε αυτά που λέμε». «με βοήθησε διότι πήρα μια ιδέα για το πώς γίνονται οι έρευνες». «ενδιαφέρουσα γιατί αφορούσε στην κατάληξη συμπερασμάτων μετά από μικρή έρευνα». «πρωτόγνωρη». «Πολύ θετική η συμβολή της για την εκπόνηση της ΔΕ», κ.ά. Συνοψίζοντας τις απαντήσεις στις ερωτήσεις β6 και β8 του ερωτηματολογίου, οι συμμετέχοντες αναφέρονται τόσο στη συμβολή της εργασίας στην καλύτερη κατανόηση του θέματος που είχαν να πραγματευτούν όσο και στη μύησή τους στον σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας μικρής έρευνας. Σημαντική επίσης διαφαίνεται η ευκαιρία που δόθηκε στους φοιτητές μέσω της μικρο-έρευνας να βγουν από τον ρόλο του φοιτητή και να μπουν σε εκείνον του ερευνητή, να συνομιλήσουν με συναδέλφους τους και να συζητήσουν μαζί τους θέματα που άπτονται των παιδαγωγικών και διδακτικών πρακτικών³: «Το θέμα της 4ης ΓΕ ήταν πολύ ενδιαφέρον όπως επίσης και η αλληλεπίδραση με τις συναδέλφους που πραγματοποίησα την έρευνα». Επιπλέον, η διεξαγωγή της μικρής έρευνας τους έφερε αντιμέτωπους με την πραγματικότητα του ερευνητή και τις δυσκολίες του να οργανώσει την έρευνα, να επιλέξει την κατάλληλη μεθοδολογία και, κυρίως, να βρει συνομιλητές, πρόθυμους να τον βοηθήσουν στην προσπάθειά του. Αυτή άλλωστε ήταν και η μεγαλύτερη δυσκολία που σημειώνουν και οι φοιτητές του δείγματος (ερ.β7): «δυσκολεύτηκα να βρω καθηγητές, να αφιερώσουν χρόνο για να απαντήσουν στις ερωτήσεις». «μεγαλύτερη δυσκολία, η εξεύρεση συναδέλφων για τις συνεντεύξεις». «η άρνηση των συναδέλφων να πάρουν μέρος στις συνεντεύξεις».

Ο τρίτος και τελευταίος άξονας του ερωτηματολογίου αφορούσε στις προτάσεις των φοιτητών για την ανάπτυξη της ερευνητικής τους ικανότητας μέσα από τα θέματα των γραπτών εργασιών, ενόψει της εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας. Στην ερώτηση (γ1), «Από ποιες άλλες ΓΕ, εκτός της ΓΑΛ50, αποκτήσατε γνώσεις για τη μεθοδολογία της έρευνας;», οι απαντήσεις συνοψίζονται ως εξής⁴:

³ Τα θέματα της μικρο-έρευνας που προτείνονται στη ΓΑΛ50 αφορούν συνήθως στη διερεύνηση των αναπαραστάσεων δυο ή τριών καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας μια τη δρασιακή προσέγγιση, το παιδαγωγικό project, και άλλα συναφή ζητήματα.

⁴ Στα δεδομένα δεν συμπεριλαμβάνονται οι απαντήσεις εκείνων που είχαν ολοκληρώσει μια μόνο Θεματική Ενότητα.

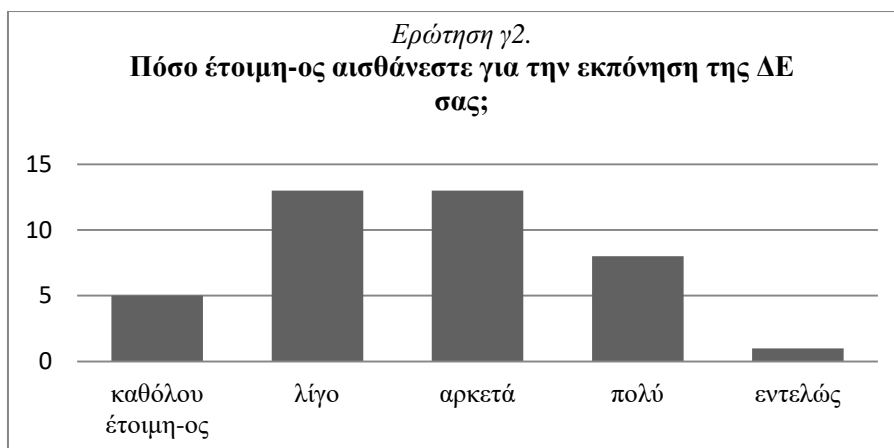
Οι απαντήσεις στην *ερ.γ1* δεν μπορεί παρά να θεωρηθούν ενδεικτικές λόγω της μικρής αντιπροσώπευσης στο δείγμα, φοιτητών που είχαν ολοκληρώσει και τις 4 ΘΕ. Αποτυπώνει ωστόσο μια διακριτή τάση στις αναπαραστάσεις των φοιτητών σχετικά με την απόσταση των ΓΕ από τη μεθοδολογία της έρευνας.

Στην ερώτηση γ3: «Κρίνετε σκόπιμο τα θέματα των Γραπτών Εργασιών να συνδέονται περισσότερο με μικρές έρευνες;» οι συμμετέχοντες απάντησαν στην πλειοψηφία τους θετικά (85,4%), ενώ ένα σημαντικό μικρότερο, αλλά όχι αμελητέο, ποσοστό, απαντά αρνητικά (14,6%). Ίσως, οι αναπαραστάσεις των φοιτητών σχετικά με τον απαιτητικό και χρονοβόρο χαρακτήρα των ΓΕ με μικρο-έρευνα να αιτιολογούν την αρνητική αυτή στάση.

Η ανάγκη επαναπροσδιορισμού τόσο των περιεχομένων των Θεματικών Ενοτήτων όσο και της αξιοποίησης των Γραπτών Εργασιών για την ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας, υπογραμμίζεται και από τις απαντήσεις των φοιτητών στην ερώτηση γ2, σύμφωνα με τις οποίες οι μισοί περίπου από τους συμμετέχοντες δεν αισθάνονται «έτοιμοι» για την εκπόνηση της Διπλωματικής τους Εργασίας.

Για την αποτελεσματικότερη σύνδεση των ΓΕ με την έρευνα (*ερ.γ4*), οι προτάσεις των ερωτηθέντων επικεντρώνονται στα εξής σημεία:

- Ο αριθμός των ΓΕ πρέπει να είναι μικρότερος, εφόσον πραγματοποιούνται μικρο-έρευνες
- Η τελευταία ΓΕ κάθε ενότητας να αφορά στην πραγματοποίηση μιας μικρο-έρευνας
- Τα περιεχόμενα των ΘΕ πρέπει να συνδέονται, έτσι ώστε να είναι εφικτή και η σύνδεση των ΓΕ
- Οι Καθηγητές-Σύμβουλοι των Θεματικών Ενοτήτων θα πρέπει να είναι σε συνεννόηση έτσι ώστε οι προτεινόμενες μικρο-έρευνες στο πλαίσιο των ΓΕ να είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας και να συνδέονται μεταξύ τους
- Οι ΓΕ να προσανατολίζονται περισσότερο προς τη ΔΕ και να λειτουργούν προπαρασκευαστικά για την εκπόνησή της.

Οι ερωτηθέντες αιτιολογούν τις προτάσεις τους σχετικά με την ανάγκη ισχυροποίησης του ερευνητικού χαρακτήρα των ΓΕ, ισχυριζόμενοι ότι:

- Θα ήταν πιο προετοιμασμένοι για τη ΔΕ, επειδή θα ερχόντουσαν σε επαφή πιο νωρίς με τις δυσκολίες οργάνωσης και υλοποίησης μιας έρευνας
- Θα ενδυνάμωναν την ερευνητική τους εμπειρία
- Θα συνέδεαν περισσότερο τις θεωρητικές γνώσεις με τη διδακτική πράξη
- Θα ανέπτυσσαν τον ακαδημαϊκό τους λόγο πιο αποτελεσματικά και έγκαιρα
- Θα είχαν ουσιαστικότερη εμπλοκή στην εκπόνηση των ΓΕ
- Θα αποκτούσαν ουσιαστικό νόημα τα θέματα των ΓΕ.

Οι φοιτητές δεν παραλείπουν ωστόσο να επισημάνουν ότι μια τέτοια διάσταση θα έκανε το Πρόγραμμα πιο βαρύ και απαιτητικό.

Συμπεράσματα και συζήτηση

Το πρώτο συμπέρασμα που μπορούμε να εξάγουμε από την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας είναι ότι η μικρή εμπειρία ή η απειρία των φοιτητών στην έρευνα υπογραμμίζει την ανάγκη περαιτέρω επικέντρωσης του Προγράμματος στη μύηση των φοιτητών στις αρχές της έρευνας καθόλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Επιπλέον, οι περισσότερες Γραπτές Εργασίες δεν αφορούν την υλοποίηση μικρο-ερευνών. Αποτελούν κυρίως έναν τρόπο αφομοίωσης και αξιολόγησης των περιεχομένων του εκπαιδευτικού υλικού των Θεματικών Ενοτήτων. Απορρέουσα συνέπεια της μικρής συμβολής των ΓΕ στην ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας είναι η αποσπασματική και πλημμελής προετοιμασία των φοιτητών για την εκπόνηση της ΔΕ. Ένα άλλο σημαντικό, κατά τη γνώμη μας, συμπέρασμα, εντοπίζεται στο γεγονός ότι οι Γραπτές Εργασίες των Θεματικών Ενοτήτων δεν συνδέονται μεταξύ τους ως προς τις δεξιότητες που αναπτύσσουν. Η σύνδεση αυτή δεν θα περιοριζόταν στις ΓΕ της εκάστοτε Θεματικής αλλά θα επεκτεινόταν σε όλες τις Θεματικές Ενότητες και θα αποσκοπούσε στη διαβαθμισμένη διάρθρωση των ΓΕ όλου του Προγράμματος. Θα έπρεπε δηλαδή οι Γραπτές Εργασίες να οργανώνονται διαφορετικά έτσι ώστε να μυούν προοδευτικά τους φοιτητές στη μεθοδολογία της έρευνας και στη χρήση διαφόρων ερευνητικών εργαλείων.

Τα συμπεράσματα αυτά αποτελούν ενδεικτικές τάσεις των αναπαραστάσεων του περιορισμένου δείγματος της έρευνάς μας. Ασφαλέστερα αποτελέσματα θα προέκυπταν ενδεχομένως από ένα μεγαλύτερο δείγμα φοιτητών στο οποίο θα συμμετείχαν φοιτητές αλλά και απόφοιτοι. Επιπλέον, η αναλυτική μελέτη τόσο της θεματολογίας των Γραπτών Εργασιών των Θεματικών Ενοτήτων όσο και της συνολικής θεώρησης και οργάνωσης των Γραπτών Εργασιών του εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους θα έδιναν σημαντικά στοιχεία για τη δυνατότητα σύνδεσης των διαφόρων Γραπτών Εργασιών με μικρο-έρευνες. Η πρακτική της

σύνδεσης των ΓΕ με σύντομες ερευνητικές δράσεις θα βελτίωνε ενδεχομένως και τη διαδικασία οργάνωσης και εκπόνησης των ΔΕ, εφόσον οι φοιτητές θα αποκτούσαν βιώματα από την πραγματοποίηση μιας έρευνας πριν την εκπόνηση της ΔΕ τους. Η διαδικασία της πραγματοποίησης μικρών ερευνών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους θα συνέβαλε ενδεχομένως ουσιαστικά στην καλύτερη επιλογή θέματος ΔΕ, βάσει των ενδιαφερόντων και των εμπειριών των υποψηφίων. Τέλος, η πραγματοποίηση μικρών ερευνητικών δράσεων καθόλη τη διάρκεια των σπουδών θα αποτελούσε παράγοντα προστιθέμενης αξίας για το Πρόγραμμα, εφόσον θα ισχυροποιούσε την εξωστρέφειά του και την παρουσία του στον εκπαιδευτικό χώρο.

Επίλογος

Η σύντομη έρευνα που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της διερεύνησης της σχέσης των ΓΕ με την ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας των φοιτητών του ΜΠΣ *Διδακτικής της Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας* αποτύπωσε, αρχικά, τις αναπαραστάσεις των ερωτηθέντων ως προς τη συμβολή της θεματολογίας των Γραπτών Εργασιών στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την εκπόνηση μιας ερευνητικής εργασίας. Οι φοιτητές θεωρούν ότι ένας από τους στόχους των Γραπτών Εργασιών θα έπρεπε να είναι η ανάπτυξη της ερευνητικής τους ικανότητας. Αντιλαμβάνονται ωστόσο ότι η πρακτική αυτή θα απαιτούσε μεγαλύτερες προσπάθειες και χρόνο. Η μεμονωμένη περίπτωση της 4^{ης} ΓΕ της ΓΑΔ50, στην οποία στηρίχτηκε μέρος της έρευνάς μας, κατέδειξε ότι η πραγματοποίησή της συνέβαλε σημαντικά στην κατανόηση του βασικού σχεδιασμού και του τρόπου της υλοποίησης μιας έρευνας. Ο απόηχος της εμπειρίας αυτής καταγράφεται ως θετικός, κυρίως, επειδή έδωσε την ευκαιρία στους φοιτητές να έρθουν σε επαφή με την εκπαιδευτική πραγματικότητα αλλά και την πραγματικότητα της υλοποίησης μιας έρευνας σε μικρή κλίμακα. Η συνέχεια της πρακτικής αυτής και σε άλλες Γραπτές Εργασίες των Θεματικών Ενοτήτων του Προγράμματος, μέσα από τη σύνδεση της θεματολογίας τους και τη διαβαθμισμένη στοχοθεσία τους, θα συνέβαλε ενδεχομένως στην αποτελεσματικότερη ανάπτυξη της ερευνητικής ικανότητας των φοιτητών. Αναμφίβολα, η ανάγκη ενίσχυσης του βιωματικού και εμπειρικού χαρακτήρα της μάθησης καθώς και η έγκαιρη εμπλοκή των φοιτητών στην πράξη της έρευνας δεν μπορεί παρά να αποτελούν προκλήσεις ενός σύγχρονου μεταπτυχιακού προγράμματος ειδίκευσης.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Βήχου, Μ., Παπαϊωάννου, Η.-Β., & Τσιώλη, Σ. (2013). Οι διαδικασίες εκπόνησης και επίβλεψης Διπλωματικών Εργασιών ως πρακτικές διαμεσολάβησης. Η περίπτωση του Προγράμματος Ειδίκευσης Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας του ΕΑΠ. *7ο συνέδριο για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*. 4^η, 157-168.
- Brew, A. (2003). Teaching and Research: new relationships and their implications for inquiry-based teaching and learning in higher education. *Higher Education Research and Development*, 22/1, 3-18.
- Dean B. C., HubbelRossEl., Pitler H., Stone Bj. (2012). *Classroom instruction that works. Research based-learning for increasing student achievement*. USA, Alexandria: Association for Supervision & Curriculum Development.
- Gibbs, G. (2003). *Implementing learning and teaching strategies*. Milton Keynes: National Co-ordination Team, The Open University.
- Jenkins, A. & Healey, M. (2005). *Institutional strategies to link teaching to research*. York: Higher Education Academy.
- Kolb, D.A. (1984). The process of experiential learning. *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. New Jersey 07532: Prentice-Hall. Inc., Englewood Cliffs.
- Lovat, T., Davies, M., Plotnikoff, R. (1995). Integrating Research skills development in Teacher Education. *Australian Journal of Teacher Education* 20(1). Ανακτήθεις 25 Αυγούστου 2017, από: <http://ro.ecu.edu.au/ajte/vol20/iss1/4/>.